

6. Św. Augustyn, Antologia pism o małżeństwie i rodzinie, Część I: Wartości małżeństwa /De bono coniugali/, Tłum. i oprac. ks. W.Eborowicz, Pro familia 1. Pelplin 1980. Wyższe Seminarium Duchowne, s.97.

Problematyka małżeństwa i rodziny była zawsze aktualna. Ojcowie Kościoła, zarówno Zachodni, jak i Wschodni, podkreślali wielką rolę małżeństwa i rodziny w życiu chrześcijańskim. Do nauki Ojców Kościoła nawiązał Sobór Watykański II w Konstytucji Dogmatycznej o Kościele oraz w drugiej części Konstytucji Duszpasterskiej o Kościele w Świecie Współczesnym /47-52/. Problematyka ta stała się również tematem VI sesji Synodu Biskupów w 1980 r., który zajmując się sprawami doktrynalnymi i pastoralnymi małżeństwa i rodziny "ukazał, co to znaczy iść za Chrystusem w życiu małżeńskim i rodzinnym" /Jan Paweł II/.

Ks.dr hab.W.Eborowicz, wychodząc niejako naprzeciw aktualnym potrzebom Kościoła, oddaje do dyspozycji czytelnika przyswojony po raz pierwszy na język polski traktat św. Augustyna pt. "Wartości małżeństwa". Ks.W.Eborowicz nie ograniczył się tylko do samego przekładu, ale - jako tłumacz wielu dzieł św. Augustyna oraz autor licznych artykułów i rozpraw o Wielkim Doktorze Kościoła - poprzedził go obszernym wstępem /s. 9-45/, w którym wykazał, że Biskup Hippony jest nie tylko Doktorem Łaski, lecz także Doktorem nauki o małżeństwie chrześcijańskim.

Nauka św. Augustyna o wartościach małżeństwa ma wysoki patronat Urzędu Nauczycielskiego Kościoła w encyklice Leona XIII "Araanum divinae sapientiae" i w encyklice Piusa XI "Casti connubii". Ks.W.Eborowicz przypomina to dwukrotnie,

a mianowicie, kiedy omawiając doktrynalne echa tłumaczonego traktatu /s.44-45/ oraz dedykując swój przekład wyżej wymienionym papieżom /s.5/. Ks.Eborowicz stwierdza, że dziełko św. Augustyna "De bono coniugali" jest pierwszą patrystyczną syntezą dogmatyczną i moralną dotyczącą małżeństwa /s.9 i s.33/. Stąd też we wstępie omawia tło doktrynalne traktatu /s.12-14/ i augustyńską teologię małżeństwa - etykę małżeńską /s.14-43/. Dalej rozpatrując zagadnienia dogmatyczne zwraca uwagę na dwa ówczesne poglądy przeciwne nauce Kościoła, do których Augustyn czyni aluzje /nry 3 i 27/ lub je wyraźnie wymienia /s.33/, by je poprawić. Pierwszym błędnym poglądem jest manicheizm nie tylko nie doceniający małżeństwa, ale nawet je poniżający. Drugi pogląd - to stanowisko Jowiniana, które przecenia małżeństwo, czyniąc je równym dziewictwu mniszek i powściągliwości mnichów. Św. Augustyn w swej teologii małżeństwa podkreśla przede wszystkim dobra tego związku: potomstwo, wierność i sakrament /wylnie w druku podano: małżeństwo, wierność i sakrament - s.39 ww. 2 i 3 od góry/.

Ks.W.Eborowicz zajął się także stylem traktatu "De bono coniugali", stwierdzając, że jest on prostszy od tego, który dostrzegamy w innych pismach Biskupa Hippony. Zwróciwszy uwagę na różne figury retoryczne, doszedł do wniosku, że jest ich mniej niż w innych dziełach św. Augustyna.

Wartość wydanego dzieła podnosi wykaz miejsc Pisma Świętego /s.87-88/, skorowidz imion, osób i nazw, które Augustyn wymienia, lub do których czyni aluzje w "Wartościach małżeństwa" /s.89-90/, skorowidz rzeczowy /s.91-96/, a nade wszystko po raz pierwszy podana w Polsce w sposób wyczerpujący bibliografia dotycząca traktatu "De bono coniugali" /s.46-48/.

Dziełko św. Augustyna, udostępnione polskiemu czytelnikowi, ze względu na swoje wartości, powinno się znaleźć w ręku

każdego kapłana, kleryka i studenta patrologii.

ks. Augustyn Eckmann

7. Michał Swoboda - Jerzy Danielewicz, Modlitwa i hymn w poezji rzymskiej, Poznań 1981, Wydawnictwo Naukowe UAM, s.168.

W polskiej powojennej literaturze naukowej niewiele zajmowano się problemem starożytnej modlitwy czy to z czasów przed- czy chrześcijańskich. Naukowcy świeccy pozostawiali ten temat duchowieństwu bądź religioznawcom, uważając się za mało kompetentnych w tej materii, duchowni natomiast jeżeli zajmowali się modlitwą, to raczej jednostronnie. Brakowało zawsze syntetycznego spojrzenia na problem kogoś z odpowiednimi kompetencjami literaturoznawczymi jak i religioznawczymi. Od krótkiej rozprawy prof.K.Morawskiego pt. "Modlitwa w starożytnym Rzymie" /w: Rzym, Portrety i szkice, Kraków 1921, 1924<sup>2</sup>/, upłynęło już ponad 60 lat. Pewnym wypełnieniem tej ogromnej luki czasowej było zorganizowane w Tarnowie /19-21 X 1978/ sympozjum patrystyczne podejmujące problematykę modlitwy starożytnych chrześcijan. Jeden dzień tegoż sympozjum poświęcony został modlitwie przedchrześcijańskiej. Wygłoszono wówczas następujące referaty i komunikaty: "Modlitwa w religii greckiej" - ks.H.Wójtowicz; "Zagadnienie modlitwy gnostyków" - ks.Wincenty Myszor; "Pobożność /pietas/ w sztuce rzymskiej" - prof.A.Sadurska; "Najstarsze modlitwy rzymskie w przekazie Liwiusza" - ks.St.Longosz; "Troska o zmarłych w modlitwach i obrzędach starożytnych Greków" - ks.A.Paciorek; "Dzień Pański w kalendarzu chrześcijańskim i jego geneza orientalno-rzymska" - prof.A.Sadurska; "Modlitewny stosunek Cycerona